PRIVREMENI IZVJEŠTAJ
20. avgust–16 septembar 2026

18. septembar 2026

I. KRATKI PREGLED

- Opšti izbori održat će se 4. oktobra na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou. Birači će kroz šest različitih izbornih utrka birati izvršna i zakonodavna tijela. Izbori se održavaju u polariziranom političkom okruženju obilježenom podijeljenim reakcijama na smrt osuđenog ratnog zločinca Ratka Mladića. Na izbore dodatno utječe prva primjena izbornih informacionih i komunikacionih tehnologija (IKT) na području cijele države, što je povećalo očekivanja u pogledu integriteta izbornog procesa.

- Izborni pravni okvir značajno je izmijenjen 2022. i 2024. godine amandmanima koje je nametnuo Ured visokog predstavnika. Neke od ovih izmjena odnosile su se na ranije preporuke ODIHR-a. Izborna administracija pozdravila je izmjene, dok su pojedini politički akteri istaknuli da o njima nije postignut širi politički konsenzus. Parlament još nije usvojio dodatne izmjene koje je Centralna izborna komisija (CIK) predložila 2025. godine. Neprovedene preporuke ODIHR-a odnose se na ograničenja biračkog prava zasnovana etničkoj pripadnosti i mjestu prebivališta, zloupotrebu administrativnih resursa, rješavanje izbornih sporova, nadzor finansiranja kampanja i odvraćajuće sankcije.

- Izbornu administraciju čine CIK, 143 općinske i gradske izborne komisije te približno 5.200 biračkih odbora. CIK je do sada redovno održavao javne sjednice koje su prenošene uživo, usvajao propise i ispoštovao većinu zakonskih rokova. Tehničke pripreme i obuka izbornih komisija još traju, ali postoje značajna kašnjenja u uvođenju IKT-a. Formiranje biračkih odbora kasni u pojedinim općinama, prvenstveno zbog nedovoljnog broja prijedloga političkih stranaka i povlačenja prijavljenih kandidata. CIK provodi aktivnosti edukacije birača o korištenju IKT-a, uključujući one koje se odvijaju uz podršku međunarodnih aktera.

- Po prvi put je na ovim izborima predviđena upotreba biometrijske identifikacije birača i uređaja za skeniranje glasačkih listića na području cijele zemlje, što zavisi od tekuće procjene CIK-a o ispunjenosti tehničkih uslova i provođenja „probnog“ glasanja. Kako bi omogućio upotrebu skenera, CIK je, bez izmjene zakona, promijenio format glasačkog listića, zamijenivši imena kandidata brojevima. Do 16. septembra, značajan dio IKT uređaja još uvijek nije bio isporučen CIK-u od strane privatnog dobavljača Smartmatic. Iako CIK ulaže značajne napore kako bi osigurao pravilno uvođenje IKT-a, znatno skraćeni vremenski okvir utiče na informisanje birača, kao i na obuku i spremnost izborne administracije za korištenje IKT uređaja.

- Pravo glasa imaju državljani koji su navršili najmanje 18 godina, osim osoba osuđenih za teška krivična djela i osoba kojima je sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost. CIK vodi Centralni birački spisak (CBS) i objavio je da se spisak sastoji od je 3,4 miliona registrovanih birača. Birački spiskovi bili su dostupni na odabranim lokacijama radi javnog uvida, dok je CBS dostupan na internetu I elektronske kopije se na zahtjev se dostavlja učesnicima izbora. Birači koji se nalaze izvan države mogli su se registrirati putem internetske prijave. Većina

sagovornika Izborne posmatračke misije ODIHR-a nije izrazila ozbiljnu zabrinutost u pogledu inkluzije biračkog spiska.

- Pravo glasa i pravo kandidiranja za državno i entitetsko predsjedništvo i dalje podliježu diskriminirajućim ograničenjima zasnovanim na etničkoj pripadnosti i prebivalištu, uprkos presudama Evropskog suda za ljudska prava i ranijim preporukama ODIHR-a. Za šest institucija koje se biraju neposredno, CIK je registrirao ukupno 7.028 kandidata, među kojima je 2.977 žena. Kandidate su predložila 82 ovjerena politička subjekta, uključujući 75 stranaka, dok su se četiri osobe kandidirale kao nezavisni kandidati. Sedam stranaka u potpunosti ili djelimično nije dobilo ovjeru zbog nedovoljnog broja potpisa, dok je 20 stranaka CIK prijavio Tužilaštvu zbog sumnje na falsifikovanje potpisa.

- Žene su i dalje nedovoljno zastupljene. One čine 21 posto članova državnog parlamenta, 33 posto članova Parlamenta FBiH i 28 posto članova Narodne skupštine RS-a. Na čelu Vijeća ministara nalazi se žena, dok žene čine 23,5 posto ministara u entitetskim vladama. Zakon propisuje rodnu kvotu od 40 posto za svaku kandidatsku listu, uz posebne zahtjeve u pogledu rasporeda kandidata, kao i za članstvo u CIK-u te općinskim i gradskim izbornim komisijama.

- Zvanični period kampanje počeo je 4. septembra i traje do 3. oktobra. Izmjenama iz 2024. godine uvedena je zabrana preuranjene kampanje, uključujući neplaćene objave na društvenim mrežama. To je dovelo do velikog broja prigovora i novčanih kazni za pojedine političke aktere u ukupnom iznosu od oko 300.000 KM. Kampanja je vidljiva, uz nekoliko slučajeva negativnog vođenja kampanje i retorike koja izaziva podjele. Učesnici izbora uglavnom se obraćaju vlastitim etničkim zajednicama. Iako je zloupotreba administrativnih resursa zabranjena, entitetske, kantonalne i općinske vlasti mijenjale su budžete ili izdvajale ranije odobrena sredstva za povećanje plaća i penzija, socijalne naknade i jednokratne isplate tokom predizborne kampanje.

- Propisi o kampanji se također primjenjuju i na internetsku kampanju. Nijedna državna institucija nije izričito nadležna za praćenje internetske kampanje ili komunikaciju s velikim tehnološkim platformama. Ipak, CIK je nadležan za provođenje pravila kampanje i izricanje sankcija učesnicima izbora zbog prekršaja. Praćenje društvenih mreža koje provodi Izborna posmatračka misija ODIHR-a pokazalo je polarizirano internetsko okruženje s trajnim političkim podjelama po etničkim linijama. Na internetski diskurs sve više utječu anonimni mediji, uključujući internetske stranice i profile na društvenim mrežama, mreže senzacionalističkog sadržaja i sadržaj nastao korištenjem umjetne inteligencije.

- Političke stranke zastupljene u državnim i entitetskim zakonodavnim tijelima imaju pravo na godišnje finansiranje iz javnih sredstava, koja se mogu koristiti i za finansiranje izbornih kampanja. Zakon određuje ograničenja donacija i troškova te zabranjuje određene izvore finansiranja. Učesnici izbora moraju dostaviti privremeni finansijski izvještaj tri dana prije izbora i završni izvještaj u roku od 30 dana nakon objavljivanja konačnih izbornih rezultata. CIK je nadležan za nadzor finansiranja političkih stranaka i kampanja, reviziju i objavljivanje izvještaja te izricanje sankcija zbog kršenja propisa.

- Iako je medijsko okruženje formalno pluralističko, medijske kuće podijeljene su po etničkim i političkim linijama. Slobodu medija narušavaju politički i poslovni interesi, kao i pritisci na novinare. Svi mediji zakonski su obavezni osigurati uravnoteženo i nepristrasno izvještavanje. Javni emiteri tokom izbora moraju svim učesnicima omogućiti besplatno vrijeme za emitiranje, a učesnici mogu kupiti i vrijeme za emitiranje u javnim i privatnim medijima. Iako je Regulatorna agencija za komunikacije (RAK) zadužena za nadzor usklađenosti rada emitera

sa zakonima, ona ne provodi sistematsko praćenje medija i postupa samo po zaprimljenim prigovorima.

- CIK razmatra prigovore koji se odnose na većinu povreda pravila kampanje, dok općinske i gradske izborne komisije rješavaju pitanja registracije birača i druga pitanja povezana s kampanjom. CIK je primio 534 prigovora i obavijesti, uključujući 438 prigovora zbog preuranjene kampanje, uglavnom na društvenim mrežama, i zloupotrebe javnih resursa. Razmotrio je 385 predmeta i izrekao sankcije 26 stranaka i 20 kandidata stranaka u ukupnom iznosu od 438,000 KM. Većinu prigovora CIK je razmatrao na javnim sjednicama i objavio određene informacije o njima, ali ne i cjelovite odluke.Ukupno je Sudu Bosne i Hercegovine podneseno 88 žalbi, a Sud je do sada potvrdio gotovo sve odluke CIK-a.

- Zakon omogućava domaćim i međunarodnim posmatračima, kao i posmatračima koje imenuju politički subjekti, praćenje svih faza izbornog procesa. Koalicija organizacija civilnog društva *Pod Lupom* i *Transparency International BiH* provode dugoročno posmatranje izbora. Koalicija *Pod lupom* također planira na dan izbora angažirati približno 1.000 kratkoročnih posmatrača.

II. UVOD

Nakon poziva vlasti Bosne i Hercegovine za posmatranje općih izbora koji će se održati 4. oktobra 2026. godine, a na osnovu preporuka Misije za procjenu potreba provedene od 5. do 7. maja, Ured OSCE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) uspostavio je Misiju za posmatranje izbora (EOM) 20. augusta.[1] Misiju, koju predvodi Tana de Zulueta, čini osnovni tim od 13 članova sa sjedištem u Sarajevu i 26 dugoročnih posmatrača (LTO), koji su 27. avgusta raspoređeni na 13 lokacija širom zemlje. Članovi Misije dolaze iz 23 države učesnice. OSCE-a.

III. POZADINA I POLITIČKI KONTEKST

Prema Ustavu, uspostavljenom Općim okvirnim sporazumom za mir iz 1995. godine, poznatim kao Dejtonski mirovni sporazum (DMS), Bosna i Hercegovina (BiH) sastoji se od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i Republike Srpske (RS).[2] Ustav priznaje Bošnjake, Hrvate i Srbe kao konstitutivne narode, dok se građani koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici nijedne od ovih grupa mogu izjasniti kao „Ostali“.[3]

Nakon općih izbora 2022. godine, „Trojka“, koju čine Socijaldemokratska partija (SDP), Narod i pravda (NiP) i Naša stranka (NS), formirala je vlast na državnom nivou zajedno s Hrvatskom demokratskom zajednicom (HDZ BiH) i Savezom nezavisnih socijaldemokrata (SNSD). U decembru 2022. godine Evropska unija (EU) dodijelila je BiH status zemlje kandidatkinje, nakon čega su u martu 2024. otvoreni pristupni pregovori. Oni su u međuvremenu zaustavljeni do imenovanja glavnog pregovarača i završetka reforme pravosuđa.[4] U januaru 2025. godine „Trojka“ je prekinula koaliciju sa SNSD-om, navodeći kao razloge neustavno djelovanje i ometanje

---

1 Pogledajte prethodne ODIHR-ove izvještaje o izborima u Bosni i Hercegovini.

2 Pored toga, Brčko distrikt ima poseban status samoupravne administrativne jedinice pod direktnim suverenitetom države.

3 Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2013. godine, 50,11 posto stanovništva BiH izjasnilo se kao Bošnjaci, 30,78 posto kao Srbi, 15,43 posto kao Hrvati, dok se 3,68 posto izjasnilo kao ostali ili se nije izjasnilo.

4 Pogledajte Zaključke Evropskog vijeća o otvaranju pristupnih pregovora i uslovima od 21. i 22. marta 2024. godine (EUCO 7/24). Također pogledajte Izvještaj Evropske komisije o Bosni i Hercegovini od 4. novembra 2025. godine.

usvajanja zakona povezanih s EU.[5] Pokušaji uspostavljanja nove vladajuće većine bili su neuspješni, pa je Vijeće ministara, uključujući ministre iz SNSD-a, nastavilo obavljati svoju dužnost. Nakon što je bivši predsjednik RS-a Milorad Dodik osuđen u junu 2025. godine i nakon prestanka njegovog mandata, prijevremeni predsjednički izbori održani su u novembru 2025. godine, a djelimično su ponovljeni u februaru 2026. godine. Na tim izborima pobijedio je kandidat SNSD-a Siniša Karan.

Centralna izborna komisija (CIK) raspisala je 7. maja opće izbore za 4. oktobar na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou. Izbori se održavaju u polariziranom političkom okruženju, koje je dodatno obilježeno podijeljenim reakcijama na smrt Ratka Mladića, kojeg je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju osudio za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocid. To je dovelo do podnošenja više prijava protiv političara i kandidata iz RS-a zbog navodnog veličanja ratnog zločinca, što je prema zakonima BiH krivično djelo.[6] Na izbore utječe i prva primjena izbornih informacionih i komunikacionih tehnologija (IKT) na području cijele države, što je povećalo očekivanja u pogledu integriteta izbornog procesa.

Žene su i dalje nedovoljno zastupljene u izabranim organima i organima vlasti. One čine 21 posto zastupnika u državnom parlamentu, 33 posto članova zakonodavnog tijela FBiH i 28 posto članova zakonodavnog tijela RS-a. Na čelu Vijeća ministara nalazi se žena, dok žene čine 23,5 posto ministara u entitetskim vladama.

IV. PRAVNI OKVIR I IZBORNI SISTEM

Opći izbori prvenstveno su uređeni Ustavom BiH, Izbornim zakonom iz 2001. godine, koji je posljednji put izmijenjen 2024. godine, te Zakonom o finansiranju političkih stranaka iz 2012. godine, koji je posljednji put izmijenjen 2016. godine.[7]

Izborni pravni okvir znatno je izmijenjen nakon prethodnih općih izbora amandmanima koje je nametnuo Ured visokog predstavnika (OHR). OHR je kao razloge naveo neuspjeh domaćih aktera da postignu saglasnost o reformama i potrebu za unapređenjem integriteta izbora.[8] Pojedini akteri, uključujući CIK, pozdravili su izmjene, dok je nekoliko političkih lidera istaknulo da one nisu imale širok politički konsenzus.[9] Iako su neke ranije preporuke ODIHR-a provedene, još nisu riješena pitanja koja se odnose na zloupotrebu administrativnih resursa, transparentnost i djelotvornost rješavanja izbornih sporova, efikasan nadzor finansiranja kampanja i odvraćajuće sankcije. Osim toga, Ustav i dalje sadrži diskriminirajuća ograničenja aktivnog i pasivnog biračkog

---

5 Pogledajte Zajedničku izjavu Trojke od 23. januara 2025. godine. Poslanici SNSD-a u Parlamentarnoj skupštini BiH bili su suzdržani prilikom hitnog razmatranja Zakona o graničnoj kontroli i Zakona o zaštiti ličnih podataka, koji su usvojeni glasovima SDS-a, Partije demokratskog progresa (PDP) i Liste za pravdu i red.

6 Dana 28. avgusta, poslanici SDP-a podnijeli su prijavu Tužilaštvu BiH protiv Milorada Dodika, Staše Košarca, Nenada Stevandića i Draška Stanivukovića.

7 Ustavi i zakoni entiteta i Brčko distrikta također se primjenjuju na određene aspekte izbornog procesa. Pravni okvir dopunjen je propisima i odlukama Centralne izborne komisije (CIK).

8 Dejtonskim mirovnim sporazumom (DMS) uspostavljen je OHR radi nadgledanja provedbe civilnih aspekata mirovnog sporazuma, koji je naknadno ovlašten da „donosi obavezujuće odluke“ i „poduzima mjere protiv javnih zvaničnika“. Pogledajte Odluku OHR-a kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i Izvještaj OHR-a o provedbi Mirovnog sporazuma generalnom sekretaru UN-a za period od oktobra 2023. do aprila 2024. godine.

9 Stranka demokratske akcije (SDA) oštro je kritizirala izmjene Ustava FBiH iz 2022. godine. Demokratska fronta (DF) osporila je izmjene iz 2022. godine pred Europskim sudom za ljudska prava (ESLJP), u vezi s njihovim donošenjem na dan izbora i navodeći njihove diskriminatorne učinke. U predmetu Demokratska fronta protiv Bosne i Hercegovine, ESLJP je odbacio zahtjev zbog nepravodobnog podnošenja i nedostatka statusa žrtve, bez razmatranja merituma predmeta.

prava zasnovana na etničkoj pripadnosti i prebivalištu.[10] CIK je 2025. godine dostavio dodatni prijedlog izmjena kojima bi se omogućilo preispitivanje njegove unutrašnje organizacije, bez potrebe za odobrenjem Vijeća ministara, utvrđivanje izgleda glasačkih listića i nasumičan odabir biračkih mjesta za kontrolno ponovno brojanje. Međutim, ova inicijativa zaustavljena je u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH.

Šest izbornih utrka održat će se na tri nivoa vlasti, a svi mandati dodjeljuju se na period od četiri godine. Na državnom nivou birači će glasati za tročlano Predsjedništvo BiH i Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.[11] Na entitetskom nivou birači u FBiH glasat će za Predstavnički dom Parlamenta FBiH i deset kantonalnih skupština. Birači u RS-u glasat će za Narodnu skupštinu Republike Srpske, predsjednika i dva potpredsjednika RS-a.[12] Većina članova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Predstavničkog doma Parlamenta FBiH i Narodne skupštine Republike Srpske bira se putem preferencijalnog sistema glasanja u višečlanim izbornim jedinicama.[13] Nakon neposrednih izbora održat će se četiri posredna izbora. Deset kantonalnih skupština bira Dom naroda Parlamenta FBiH. Predstavnički dom Parlamenta FBiH i Narodna skupština Republike Srpske biraju Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH. Dom naroda i Predstavnički dom Parlamenta FBiH biraju predsjednika i potpredsjednike FBiH.

Na dan izbora 2022. godine OHR je donio izmjene Ustava FBiH i Izbornog zakona kojima je povećan broj mjesta za svaki konstitutivni narod u Domu naroda Parlamenta FBiH. Izmjenama je propisano i da „Ostali“ imaju najmanje jednog delegata iz svakog kantona te je promijenjen postupak izbora predsjednika i potpredsjednika FBiH.[14] Ove izmjene neuspješno su osporavane

---

10 Pogledajte presude Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) u predmetima Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine, Zornić protiv Bosne i Hercegovine, Pilav protiv Bosne i Hercegovine i Šlaku protiv Bosne i Hercegovine. Samo građani koji se izjašnjavaju kao Bošnjaci, Hrvati ili Srbi mogu biti izabrani u Predsjedništvo BiH, predsjedništva entiteta i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, pod uslovom da imaju prebivalište u odgovarajućem entitetu. Osobe koje se izjašnjavaju kao „Ostali“ nemaju pravo kandidovati se za ove funkcije. Nadalje, pravo glasa za Predsjedništvo BiH ograničeno je prema mjestu prebivališta, tako da birači registrovani u Republici Srpskoj mogu glasati samo za kandidata iz reda srpskog naroda, dok birači u Federaciji BiH mogu glasati samo za kandidata iz reda bošnjačkog ili hrvatskog naroda. Nadalje, pravo glasovanja za Predsjedništvo BiH ograničeno je prema mjestu prebivališta, tako da birači registrirani u RS-u mogu glasovati samo za srpskog kandidata, dok birači u FBiH mogu glasovati samo za bošnjačkog ili hrvatskog kandidata. Pravo glasovanja građana registriranih u Brčko distriktu ovisi o njihovu entitetskom državljanstvu, koje određuje glasuju li za institucije FBiH ili RS-a. U skladu s Revidiranim akcijskim planom za provedbu presuda ESLJP-a, Vijeće ministara u srpnju 2025. godine osnovalo je radnu skupinu od 12 članova zaduženu za izradu nacrta izmjena Ustava i Izbornog zakona; do danas nijedna izmjena nije usvojena. Od lipnja 2026. nadzor Odbora ministara nad izvršenjem presuda ESLJP-a i dalje je u tijeku.

11 Troćlano Predsjedništvo bira se prostom većinom, pri čemu birači iz Federacije BiH biraju bošnjačkog i hrvatskog člana, a birači iz Republike Srpske srpskog člana. Tri člana se rotiraju na mjestu predsjedavajućeg Predsjedništva svakih osam mjeseci.

12 Kandidat koji osvoji najveći broj glasova bira se za predsjednika, dok se najbolje rangirani kandidati iz druga dva konstitutivna naroda biraju za potpredsjednike.

13 Dodatni kompenzacijski mandati dodjeljuju se kandidatima sa zatvorenih stranačkih lista kako bi se osigurala proporcionalna zastupljenost stranaka i koalicija. Svakom konstitutivnom narodu zagarantovana su najmanje četiri mandata i u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH i u Narodnoj skupštini Republike Srpske. Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH sastoji se od 42 člana: 21 se bira iz 5 višečlanih izbornih jedinica u FBiH, a 9 iz 3 višečlane izborne jedinice u RS-u. Sedam, odnosno pet mandata, dodjeljuje se putem kompenzacijskog sistema. Predstavnički dom Parlamenta FBiH sastoji se od 98 članova, od kojih se 73 biraju iz 12 višečlanih izbornih jedinica, dok se 25 mandata dodjeljuje putem kompenzacijskog sistema. Narodna skupština Republike Srpske sastoji se od 83 člana, od kojih se 63 biraju iz 9 višečlanih izbornih jedinica, dok se 20 mandata dodjeljuje putem kompenzacijskog sistema.

14 U martu 2023. godine, Ustavni sud BiH odlučio je da su izmjene u skladu s Ustavom BiH. Troje od šest sudija iznijelo je izdvojeno mišljenje, navodeći da je intervencija OHR-a iz 2022. godine, nakon zatvaranja biračkih mjesta, a prije prebrojavanja glasova, prekršila član I/2 Ustava BiH (demokratska načela) i član 3. Protokola br. 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima. Odluka većine donesena je odlučujućim glasom predsjednika Suda.

pred Ustavnim sudom BiH i Evropskim sudom za ljudska prava.[15] Granice višečlanih izbornih jedinica nisu preispitivane svake četiri godine, kako je propisano zakonom, zbog čega i dalje postoje značajna odstupanja u broju birača po mandatu.[16]

V. IZBORNA ADMINISTRACIJA

Izbornu administraciju čine CIK, 143 općinske i gradske izborne komisije te približno 5.200 biračkih odbora.[17] CIK je stalno tijelo koje se sastoji od sedam članova koje Parlament imenuje na mandat od sedam godina.[18] Članove općinskih i gradskih izbornih komisija na sedmogodišnji mandat imenuju općinske i gradske vlasti nakon javnog postupka izbora, uz odobrenje CIK-a.[19] Organi izborne administracije na svim nivoima moraju ispunjavati rodnu kvotu od 40 posto i odražavati etnički sastav odgovarajuće izborne jedinice. Među sedam članova CIK-a dvije su žene, dok žene čine 47 posto članova općinskih i gradskih izbornih komisija i 37 posto njihovih predsjednika.

CIK je zadužen za nadzor i uređivanje izbornog procesa, a podršku mu pruža sekretarijat. Brojni sagovornici Izborne posmatračke misije ODIHR-a, uključujući općinske i gradske izborne komisije, smatraju da izborna administracija nema dovoljno kapaciteta, posebno za primjenu izborne informacione i komunikacione tehnologije širom države. To utječe na pravovremenost priprema i komunikaciju s izbornim tijelima na nižim nivoima i biračima. Općinske i gradske izborne komisije imenuju i obučavaju članove biračkih odbora, određuju lokacije biračkih mjesta i upravljaju tehničkim pripremama u svojim općinama. Birački odbori odgovorni su za provođenje aktivnosti na dan izbora. To su privremena tijela koja se sastoje od nestranačkih predsjednika koje imenuje CIK te dva ili četiri člana koje predlažu učesnici izbora zastupljeni u državnom i entitetskim parlamentima.[20] Imenovanje predsjednika biračkih odbora i njihovih zamjenika, kao i formiranje biračkih odbora, još nije završeno u nekoliko općina. Glavni razlozi su nedovoljan broj prijedloga političkih stranaka i povlačenje prijavljenih kandidata. Neki kandidati povukli su se zbog povećanih odgovornosti i niskih naknada.[21] Zbog toga je program obuke u pogođenim područjima odgođen.

CIK je do sada donio ili izmijenio nekoliko propisa i redovno održavao javne sjednice koje su prenošene uživo, a njihovi snimci dostupni su na internetu. Međutim, uprkos zakonskim

---

15 U januaru 2026. godine, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) odbacio je predstavku o istom pitanju zbog neblagovremenog podnošenja i nedostatka statusa žrtve, bez odlučivanja o meritumu predmeta.

16 Za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, 4 od 8 višečlanih izbornih jedinica imaju odstupanja koja prelaze dozvoljenih 15 posto od prosječnog broja registrovanih birača po mandatu; za Predstavnički dom Parlamenta FBiH takva odstupanja ima 6 od 12 višečlanih izbornih jedinica, a za Narodnu skupštinu Republike Srpske 3 od 9 višečlanih izbornih jedinica.

17 Uključujući 20 biračkih odbora uspostavljenih za glasanje izvan zemlje u 13 država. Mobilni timovi u svakoj općini bit će uspostavljeni za birače koji su vezani za svoje domove, kao i za one koji se nalaze u ustanovama socijalne i zdravstvene zaštite, pritvorskim ustanovama i ustanovama za starije osobe.

18 Prema zakonu, CIK treba da čine dva Bošnjaka, dva Hrvata, dva Srbina i jedan član koji predstavlja „Ostale“. Predsjednik CIK-a bira se iz reda članova na rotacionoj osnovi, uzimajući u obzir etničku pripadnost, na mandat od 21 mjeseca.

19 Općinske izborne komisije sastoje se od tri, pet ili sedam članova, u zavisnosti od veličine i broja birača u općini.

20 Svi članovi biračkih odbora imaju zamjenike koji preuzimaju njihove dužnosti u slučaju odsustva ili, pored redovnih članova, učestvuju u određenim poslovima biračkih odbora. Prema zakonu, CIK, u konsultaciji s općinskim izbornim komisijama, sastavlja i vodi evidenciju kandidata za predsjednike biračkih odbora i njihove zamjenike, nakon provedenog postupka javnog izbora. Općinske izborne komisije imenuju članove biračkih odbora putem žrijeba među kandidatima koje predlože političke stranke, dok upražnjena mjesta popunjavaju kandidatima s rezervnih lista sastavljenih nakon javnih poziva.

21 Na primjer, u općinama Banja Luka, Bosanski Petrovac, Bugojno, Čelić, Čelinac, Doboj Jug, Glamoč, Gradačac, Gradiška, Jajce, Kalesija, Ključ, Kozarska Dubica, Krupa na Uni, Maglaj, Novi Grad, Oštra Luka, Prnjavor, Srbac, Srebrenik i Velika Kladuša.

zahtjevima, sjednice su često sazivane u kratkom roku, a odluke nisu uvijek objavljivane dosljedno i pravovremeno. Iako je CIK do sada ispoštovao većinu zakonskih rokova, uvođenje IKT-a zahtijevalo je prilagođavanje uputstava, programa obuke i edukacije, kao i materijala i postupaka za dan izbora. To je usporilo tehničke i administrativne pripreme. Broj biračkih mjesta smanjen je u odnosu na prethodne izbore zbog pada broja registriranih birača u pojedinim područjima te spajanja manjih i posebnih biračkih mjesta s redovnim biračkim mjestima.[22] Neka biračka mjesta premještena su kako bi se osigurala povezanost uređaja.

CIK je do sredine augusta završio početnu obuku članova općinskih i gradskih izbornih komisija, trenera i prethodno provjerenih kandidata za predsjednike biračkih odbora. Nakon toga započela je obuka članova biračkih odbora, kao i dodatna obuka izbornih komisija o korištenju novih tehnologija i postupaka. CIK je, u skladu sa zakonom, izradio plan edukacije birača. Plan još nije u potpunosti proveden zbog sudskog postupka povezanog s nabavkom usluga vanjskog pružaoca. Aktivnosti su uglavnom ograničene na digitalne i audiovizuelne materijale koji se objavljuju na internetu i emitiraju u medijima. Nekoliko međunarodnih donatora podržalo je CIK u provođenju terenske kampanje edukacije birača usmjerene na izborne tehnologije. Građanski posmatrači također su javno predstavljali i testirali IKT uređaje.

VI. INFORMACIONE I KOMUNIKACIJSKE TEHNOLOGIJE

Prvi put na ovim izborima predviđena je upotreba uređaja za biometrijsku identifikaciju birača i skeniranje glasačkih listića na području cijele države. Uvođenje ovih informacionih i komunikacionih tehnologija uslijedilo je nakon zakonskih amandmana nametnutih od strane OHR-a i zavisi od procjene ispunjenosti tehničkih uvjeta. Ti uvjeti obuhvataju studiju izvodljivosti, nabavku opreme, pilot-projekte, testiranje i druge aktivnosti potrebne za pouzdanost i funkcionalnost sistema.[23] Procjena, za koju se očekuje da će biti završena neposredno prije izbornog dana, među svojim završnim koracima uključuje „probno“ glasanje održano 11. septembra radi simulacije glasanja i brojanja glasova pomoću uređaja u 129 općina. CIK je izrazio zadovoljstvo funkcioniranjem uređaja, ali općinske i gradske izborne komisije još nisu dostavile zakonom propisane izvještaje o vježbi.[24] Biometrijska identifikacija uglavnom je dobro funkcionirala, ali je Izborna posmatračka misija ODIHR-a uočila poteškoće povezane s pravovremenom dostavom izbornog materijala, početkom glasanja, radom izbornog osoblja, razumijevanjem novih postupaka među biračima i funkcioniranjem opreme.[25]

Primjena IKT-a na području cijele države zasniva se na pilot-projektima provedenim 2024. godine, iako su tada korištene drugačije vrste uređaja.[26] Nakon pilot-projekata CIK je utvrdio da je za izbore 2026. godine potrebno 6.000 skenera glasačkih listića i 6.000 uređaja za biometrijsku

---

22 Dugoročni posmatrači ODIHR-ove izborne posmatračke misije (LTO) posmatrali su javne demonstracije glasanja na 14 lokacija i zabilježili nekoliko slučajeva tehničkih poteškoća, umjerenu posjećenost i različite reakcije, uz zabrinutost u vezi s dizajnom glasačkog listića, posebno među starijim biračima.

23 Odluka CIK-a mora biti donesena nakon konsultacija s Agencijom za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (IDDEEA) i Agencijom za zaštitu ličnih podataka, ali zakon ne uređuje postupak, sadržaj ni rokove za provođenje tih konsultacija.

24 „Probni“ izbori bili su planirani u svih 143 općine, ali ih u 14 općina nije bilo moguće provesti zbog nedostatka glasačkih listića. Učestvovalo je samo 6.854 birača. Pogledajte saopćenje CIK-a.

25 Dugoročni posmatrači ODIHR-ove Misije za posmatranje izbora pratili su testiranje u 26 navrata u 24 općinske/gradske izborne komisije. Izvijestili su o poteškoćama povezanim s kašnjenjem isporuke ili nedostatkom glasačkih listića i drugog izbornog materijala, neispravnim radom uređaja, sposobnošću osoblja na biračkim mjestima da rukuje uređajima, upotrebljivošću novog formata glasačkog listića te pitanjima tajnosti glasanja

26 Četiri pilot-projekta (tri finansirana od strane međunarodne zajednice i jedan od strane CIK-a) testirala su nekoliko komponenti informaciono-komunikacijskih tehnologija (IKT) za identifikaciju i autentifikaciju birača te elektronski prijenos izbornih rezultata.

identifikaciju birača, uz budžet od 112,5 miliona KM.[27] Zbog nepostojanja saglasnosti političkih stranaka i državnih institucija, sredstva za nabavku osigurana su tek intervencijom OHR-a.[28]

CIK potpuno zavisi od privatnih dobavljača u razvoju, postavljanju i primjeni novih IKT uređaja. Kompanija Smartmatic izabrana je za pružanje većine potrebnih usluga i opreme.[29] Dodjelu ugovora pratile su javne kontroverze i sudski postupci, što je, zajedno s kašnjenjem u osiguravanju sredstava, znatno skratilo vrijeme dostupno za provedbu projekta.[30] Jedna žalba još je u postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine.[31] Smartmatic je 3. augusta CIK-u isporučio 150 od ukupno 6.000 skenera glasačkih listića, kao i uređaje za identifikaciju birača. Isporuka preostale opreme očekivala se do 16. septembra.[32] Naknadno su izabrani dodatni dobavljači za provjeru i upoređivanje baza potpisa birača, razvoj modula za razmjenu podataka između CIK-a i IDDEEA-e te reviziju izborne IKT opreme i softvera.[33]

Kako bi osigurao djelotvornu primjenu tehnologije, CIK je osnovao posebnu jedinicu i 11 projektnih timova.[34] Formiran je i međuinstitucionalni koordinacijski tim od 20 članova. Međutim, CIK je obavijestio Misiju ODIHR-a da većina institucija ne učestvuje aktivno ili ometa projekt, izuzev IDDEEA-e.[35]CIK sarađuje sa Smartmaticom na konfiguriranju uređaja i planira imenovati jednog operatera na svakom biračkom mjestu, odgovornog za njihovo postavljanje i korištenje. Zapošljavanje je u toku, ali je zainteresiranost kandidata mala. Smartmatic će na dan izbora osigurati i više od 1.000 članova osoblja za tehničku podršku.

Radi korištenja skenera, CIK je, bez zakonskih amandmana, uveo manji format glasačkog listića na kojem su imena kandidata zamijenjena brojevima.[36] U glasačkim kabinama bit će dostupna knjižica s imenima i brojevima kandidata. Preliminarni rezultati koje skeneri proizvedu automatski će se prenositi CIK-u. Birački odbori će istovremeno ručno prebrojavati listiće i rezultate unositi u

---

27 Pogledajte Završni izvještaj i Studiju izvodljivosti, koje je Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH usvojio 15. aprila 2025. godine, a u kojima je, između ostalog, zaključeno da je primjena IKT-a unaprijedila izborni proces te je preporučena daljnja implementacija, pod uslovom ispunjavanja određenih uslova, uključujući osiguravanje finansijskih sredstava do aprila 2025. godine. 1 KM iznosi 0,51 EUR.

28 Finansijska sredstva postala su operativna tek 21. augusta 2025. godine. Dana 22. augusta 2025. godine, CIK je ponovo naglasio potrebu za poštivanjem roka za pravovremeno osiguravanje finansijskih sredstava.

29 Četverogodišnji okvirni ugovor u vrijednosti od 74,5 miliona KM (približno 38,1 milion EUR) obuhvata proizvodnju, isporuku, instalaciju, konfiguraciju, skladištenje i obuku, kao i štampanje i distribuciju glasačkih listića za izbore 2026. i 2028. godine.

30 U oktobru 2025. godine podneseno je šest žalbi na tendersku dokumentaciju; CIK ih je djelimično usvojio i izmijenio ukupnu procijenjenu vrijednost nabavke. Ponuđači Planet Soft, Artco Group i Provis podnijeli su Uredu za razmatranje žalbi (URŽ) tri žalbe na odluku CIK-a kojom je tender dodijeljen kompaniji Smartmatic. Dana 16. aprila 2026. godine, URŽ je odbio sve žalbe. Jedan član CIK-a glasao je protiv odluke CIK-a i u izdvojenom mišljenju naveo da je izvještaj o evaluaciji više puta mijenjan i to pod pritiskom, čime je, prema njegovom mišljenju, nepravedno diskvalifikovana ponuda kompanije Planet Soft, iako je bila jeftinija za 17 miliona KM. Ugovor sa kompanijom Smartmatic potpisan je 18. maja, nakon raspisivanja izbora.

31 Dana 28. maja, kompanija Planet Soft podnijela je žalbu Sudu BiH, o kojoj još uvijek nije odlučeno.

32 Konzorciju kompanija iBusiness, Etiris i Artco Group dodijeljena su dva ugovora za provjeru podudarnosti potpisa i interfejs između CIK-a i IDDEEA-e, u vrijednosti od 769.200 KM, odnosno 73.000 KM. Kompaniji Pro V&V dodijeljen je ugovor za reviziju konfiguracije IKT-a u vrijednosti od 661.050 KM, koji do 16. septembra još nije bio potpisan.

33 CIK je 16. septembra obavijestio ODIHR-ovu Misiju za posmatranje izbora da je zaprimio ukupno 3.500 uređaja za identifikaciju birača i 2.680 skenera glasačkih listića. Očekuje se da će ostatak opreme stići do 17. Septembra.

34 Projektni timovi bili su odgovorni za finansije, dizajn glasačkih listića, informisanje i obuku, IT podršku, nabavke, ljudske resurse, pravni okvir, softver, skladištenje, transport i carinske poslove te saradnju s IDDEEA-om.

35 Tim su činili predstavnici nekoliko ministarstava i državnih agencija te tri telekom operatera.

36 U oktobru 2025. godine, CIK je Parlamentarnoj skupštini BiH podnio inicijativu i nacrt izmjena Izbornog zakona (*vidjeti Pravni okvir).*

zapisnike, a zatim u platformu za upravljanje rezultatima.[37]Zakon propisuje obavezno ponovno brojanje kada postoji neslaganje između broja birača i broja glasačkih listića, ali ne uređuje neslaganja između elektronskog i ručnog brojanja. U takvim slučajevima CIK odlučuje hoće li biti provedeno ponovno brojanje.[38]

Većina sagovornika Misije ODIHR-a pozdravila je korištenje IKT-a, dok su drugi izrazili zabrinutost zbog transparentnosti nabavke, zavisnosti od dobavljača, velikih kašnjenja, složenosti glasačkih listića i postupka glasanja te zaštite biometrijskih podataka. Pojedini učesnici izbora i dalje se protive uvođenju i korištenju izbornih tehnologija.[39]

VII. REGISTRACIJA BIRAČA

Državljani koji na dan izbora imaju 18 ili više godina imaju pravo glasa, osim osoba kojima je sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost, uključujući slučajeve zasnovane na intelektualnim ili psihosocijalnim poteškoćama, te osoba koje izdržavaju kaznu zatvora ili su optužene za teška krivična djela, uključujući ratne zločine i zločine protiv čovječnosti.[40] Pravo glasa za Predsjedništvo BiH ograničeno je prema mjestu prebivališta (pogledajte odjeljak *Pravni okvir*).

CIK vodi stalni Centralni birački spisak (CBS) putem pasivnog i kontinuiranog sistema registracije birača. Podaci se preuzimaju iz evidencija o prebivalištu, identifikacionim dokumentima i drugih relevantnih javnih baza podataka.[41] Državljani koji privremeno borave u inostranstvu moraju se aktivno registrirati putem internetske prijave kako bi glasali poštom ili u diplomatsko-konzularnim predstavništvima. Također mogu glasati u zemlji prema posljednjem prijavljenom mjestu prebivališta. Do 21. jula CIK je primio 60.063 prijave birača iz inostranstva, od kojih je 48.078 ispunjavalo zakonske uvjete.[42] Birači koji se ne nalaze u CBS-u, ali mogu dokazati važeće prebivalište, mogu se registrirati i glasati nepotvrđenim glasačkim listićem. Posebni birački spiskovi sastavljaju se za birače koji su zatražili glasanje putem mobilnog tima ili glasanje u odsustvu.[43]

---

37 Općinske izborne komisije će umrežiti približno 350 računara širom zemlje i imenovati oko 1.400 operatera za unos podataka, koji će morati proći obaveznu obuku. Dodatnih 1.000 kontrolora bit će imenovano kako bi se osigurala tačnost podataka.

38 Prema zakonu, obavezno ponovno brojanje glasova u Glavnom centru za brojanje CIK-a provodi se samo u slučaju odstupanja većeg od dva posto između broja birača koji su glasali i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji.

39 Nakon nekoliko javnih izjava SNSD-a i stranke Ujedinjena Srpska (US), u kojima su se protivili upotrebi IKT-a, CIK je izrekao tri sankcije zbog širenja „lažnih informacija putem medija koje bi mogle ugroziti integritet izbornog procesa i dezinformisati birače“.

40 Pogledajte članove 12. i 29. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (CRPD) iz 2006. godine. U stavu 9.4 Saopćenja Komiteta CRPD-a br. 4/2011 iz 2013. godine navodi se da „isključivanje prava glasa na osnovu pretpostavljenog ili stvarnog psihosocijalnog ili intelektualnog invaliditeta, uključujući ograničenje na osnovu individualizirane procjene, predstavlja diskriminaciju na osnovu invaliditeta u smislu člana 2. Konvencije“.

41 Birači sa statusom interno raseljenih osoba mogu prije svakih izbora izabrati da li će glasati prema svom prijavljenom prebivalištu u skladu s popisom stanovništva iz 1991. godine ili prema svom trenutnom prebivalištu. Oni koji izaberu svoje ranije prebivalište mogu glasati na za to određenim biračkim mjestima za glasanje u odsustvu.

42 CIK je odbio 5.548 prijava, uglavnom zbog nepotpunih ili netačnih podataka. Nakon žalbenog postupka, četiri od tih prijava naknadno su prihvaćene. Od registrovanih birača, 45.457 odlučilo se za glasanje putem pošte, a 2.621 za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima. Mnogi prvobitno prijavljeni birači nisu završili postupak registracije.

43 Glasanje putem mobilne glasačke kutije omogućeno je biračima koji su vezani za svoje domove, uključujući osobe s invaliditetom, kao i osobama koje se nalaze na bolničkom liječenju, u ustanovama socijalne zaštite, domovima za starije osobe ili pritvorskim ustanovama.

Birači mogu provjeriti svoje podatke u CBS-u i zatražiti njihove ispravke putem internetske stranice CIK-a ili lično u općinskim centrima za registraciju. Od 6. juna do 6. jula privremeni birački spiskovi bili su dostupni javnosti na odabranim lokacijama, a zakon također predviđa objavljivanje privremenog biračkog spiska na internetu. Na zahtjev upućen CIK-u i u skladu sa zakonom, elektronska kopija biračkog spiska za odgovarajuću izbornu jedinicu dostavljena je na provjeru za 18 učesnika izbora. Iako većina sagovornika Izborne posmatračke misije ODIHR-a nije izrazila značajnu zabrinutost u vezi s obuhvatnošću CBS-a, neki su ukazali na to da se u njemu još nalaze preminuli birači i osobe koje *de facto* žive u inostranstvu.[44] U tom pogledu većina sagovornika pozdravila je uvođenje biometrijske identifikacije birača radi sprečavanja lažnog predstavljanja prilikom glasanja. Konačni birački spisak, zaključen 20. augusta, sadrži 3.408.517 birača.[45]

VIII. REGISTRACIJA KANDIDATA

Svi birači koji ispunjavaju zakonske uvjete mogu se kandidirati, osim na izborima za državno i entitetska predsjedništva, za koje se primjenjuju diskriminirajući uvjeti zasnovani na etničkoj pripadnosti i prebivalištu (pogledajte odjeljak *Pravni okvir*). Zakon zabranjuje kandidiranje osobama koje su pred međunarodnim ili domaćim sudom osuđene ili optužene za genocid, zločine protiv čovječnosti ili ratne zločine, kao i javnim zvaničnicima koji su smijenjeni s dužnosti zbog nepoštovanja odluka OHR-a.[46] Kandidate mogu predložiti političke stranke i koalicije, a mogu se kandidirati i kao nezavisni kandidati. Kandidat se može kandidirati samo u jednoj izbornoj jedinici, na bilo kojem nivou vlasti, i samo na jednoj kandidatskoj listi.[47]

Registracija kandidata odvijala se u nekoliko faza. Od 7. do 22. maja političke stranke i potencijalni nezavisni kandidati mogli su CIK-u podnijeti zahtjev za ovjeru, uz zakonom propisanu dokumentaciju[48], potpise podrške birača[49], finansijski izvještaj[50] i uplatu naknade za ovjeru[51]. Birač je mogao dati potpis podrške samo jednoj stranci ili nezavisnom kandidatu u svakoj izbornoj utrci. Zahtjevi su podnošeni elektronski, što je omogućilo provjeru potpisa podrške i poštovanja

44 Prema podacima CIK-a, 827 birača za koje je poznato da su preminuli i dalje se nalazi u preliminarnom biračkom spisku.

45 Od ukupnog broja, 2.143.439 birača registrovano je za glasanje za institucije FBiH, a 1.265.078 za institucije Republike Srpske.

46 OHR je 2023. godine u Krivični zakon uveo član 203a, kojim se za nepoštivanje odluka OHR-a propisuju kazna zatvora, razrješenje s javne funkcije i zabrana kandidovanja. Dana 26. februara 2025. godine, bivši predsjednik Republike Srpske, gospodin Dodik, osuđen je na godinu dana zatvora i šestogodišnju zabranu obavljanja javne funkcije.

47 Određene kategorije državnih zvaničnika i državnih službenika, uključujući nosioce pravosudnih funkcija, ombudsmene, notare, policijske službenike, pripadnike vojske i diplomate, mogu se kandidovati samo ako podnesu ostavku ili privremeno odstupe sa svoje funkcije.

48 To uključuje potvrde o registraciji stranke, potvrde da nema neplaćenih novčanih kazni koje je izrekao CIK te da nijedan stranački zvaničnik nije osuđen ili optužen za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava; izjavu o poštivanju Dejtonskog mirovnog sporazuma (DMS); finansijske izvještaje za prethodna tri mjeseca; broj bankovnog računa za kampanju i izvještaj o transakcijama izvršenim od njegovog otvaranja; te imenovanje ovlaštenog predstavnika.

49 Prema zakonu, potrebno je prikupiti 5.000 potpisa za institucije na državnom nivou, 3.000 za institucije na entitetskom nivou te 1.000 ili 500 na kantonalnom nivou, u zavisnosti od broja registrovanih birača u odgovarajućoj izbornoj jedinici. Osim na predsjedničkim izborima, politički subjekti oslobođeni su obaveze prikupljanja potpisa ako imaju najmanje jedan mandat u izabranom tijelu na istom ili višem nivou za koji se podnosi kandidatura.

50 Dana 9. aprila, CIK je odlučio zabraniti učešće 40 političkih stranaka na općim izborima zbog nedostavljanja godišnjeg finansijskog izvještaja za 2023. godinu.

51 Političke stranke bile su obavezne platiti 30.000 KM za izbore na državnom nivou, 20.000 KM za izbore na entitetskom nivou i 15.000 KM za izbore na kantonalnom nivou, dok su iznosi za nezavisne kandidate bili upola manji. Naknade se vraćaju političkim subjektima koji osvoje najmanje 3 posto glasova na parlamentarnim ili kantonalnim izborima, kao i onima koji pobijede na izborima za predsjednika ili potpredsjednika ili osvoje najmanje jednu trećinu broja glasova pobjedničkog kandidata.

rodne kvote. Podnosioci su imali dva dana za otklanjanje nedostataka i propusta.[52] CIK je ovjerio 75 od 77 prijavljenih stranaka, sva četiri nezavisna kandidata i naknadno 29 koalicija.[53] Dvije stranke nisu ovjerene zbog nedovoljnog broja potpisa podrške, dok ih je pet ispunilo uvjete samo za izbore na nižim nivoima vlasti. CIK je Tužilaštvu prijavio 20 političkih stranaka zbog sumnje na falsificiranje potpisa.

Ovjerene stranke i koalicije mogle su dostaviti kandidatske liste do 6. jula. CIK je za šest neposrednih izbora registrirao 560 lista koje su dostavila 82 politička subjekta. Na njima se nalazilo 7.028 kandidata, uključujući 2.977 žena, dok tri liste nisu registrirane.[54] Pored toga, za kompenzacijske mandate ovjerene su 64 kandidatske liste 36 političkih subjekata, sa 773 kandidata preuzeta s redovnih ovjerenih lista za odgovarajuće parlamentarne izbore. Sagovornici Izborne posmatračke misije ODIHR-a nisu izrazili zabrinutost u vezi s postupkom registracije kandidata. Prema zakonu, CIK može poništiti ovjeru učesnika izbora ili pojedinačnog kandidata zbog bilo kojeg kršenja zakona.

Zakon propisuje rodnu kvotu od 40 posto i zahtjeve u pogledu redoslijeda kandidata na listama.[55] Među 11 kandidata za Predsjedništvo BiH samo su dvije žene, koje su kandidirali SNSD i HDZ. Na čelu Naše stranke nalazi se žena koja je kandidatkinja za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH. Žene predvode samo 18 od 110 kandidatskih lista za ovaj dom, odnosno 16,4 posto. One čine 17,2 posto kandidata na izglednim pozicijama na listama za Predstavnički dom Parlamenta FBiH, 9,4 posto na listama u Narodnoj skupštini RS-a i 19 posto na kantonalnim listama.

IX. TOK KAMPANJE

Zvanični period izborne kampanje počeo je 4. septembra i završava se jedan dan prije dana izbora. Izmjenama zakona iz 2024. godine zabranjeno je vođenje kampanje između dana raspisivanja izbora i početka zvaničnog perioda kampanje, uključujući neplaćeni politički sadržaj u medijima i na društvenim mrežama.[56] Građanski posmatrači i političke stranke podnijeli su više od 430 prigovora po ovom osnovu, nakon čega je CIK izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 383.000.[57] Pojedini sagovornici Izborne posmatračke misije ODIHR-a izrazili su zabrinutost zbog, prema njihovom mišljenju, neprimjerenog utjecaja zabrane na redovne političke aktivnosti i njene nedosljedne primjene.

---

52 CIK je utvrdio nedostatke u deset prijava, uključujući nedovoljan broj potpisa podrške, neplaćene novčane kazne i naknade za ovjeru. Od tih deset stranaka, jedna je odbijena, tri su registrovane samo djelimično, a šest je pozvano da otkloni utvrđene nedostatke. Nakon otklanjanja nedostataka, tri stranke su u potpunosti registrovane, dvije samo za izborne utrke za koje su ispunjavale uslove, dok je jedna odbijena.

53 Trinaest političkih stranaka i sedam neovisnih kandidata nije dovršilo postupak prijave.

54 Sve tri kandidatske liste koje su podnijeli Republikanci BiH odbijene su; jedna zbog nedostavljanja prijave u štampanoj formi uz elektronsku verziju, a dvije zbog neotklanjanja utvrđenih nedostataka. CIK je prvobitno utvrdio nedostatke na 43 kandidatske liste koje je podnijelo 18 političkih subjekata, uglavnom u vezi s odustajanjem kandidata, nedostavljanjem dokumenata ili pojavljivanjem kandidata na više kandidatskih lista.

55 Kandidati manje zastupljenog spola moraju zauzimati najmanje jedno od prva dva mjesta na listi, dva od prvih pet mjesta i tri od prvih osam mjesta.

56 Naprimjer, predsjednički kandidat SDS-a BiH kažnjen je zbog objave na Facebooku u kojoj se osvrnuo na sastanak opozicije i obećao promjene, predsjednik HDZ-a 1990 zbog objave na Facebooku kojom je potvrdio učešće stranke na izborima i zahvalio pristalicama, Volja Naroda Srpske zbog objave o političkim aktivnostima prije početka izborne kampanje, a nezavisni kandidat za Predsjedništvo BiH zbog objave kojom je pozvao građane da se pridruže političkom pokretu.

57 Političkim strankama i koalicijama izrečene su novčane kazne u ukupnom iznosu od 284.500 KM, a kandidatima u iznosu od 98.500 KM. Najviše kazne uključivale su 91.000 KM za SNSD, 29.000 KM za SDP, 48.000 KM za Koaliciju PSS/PDP, po 14.000 KM za SDA i nezavisnog kandidata Zdenka Lučića te 10.000 KM za HRS.

Kampanja je općenito vidljiva, a političke stranke koriste skupove i sastanke, kao i štampane materijale, videosadržaje te programe u medijima i na društvenim mrežama. Zabilježeno je nekoliko slučajeva negativne kampanje i upotrebe retorike koja izaziva podjele.[58] Učesnici izbora usmjerili su kampanje prvenstveno prema vlastitim etničkim zajednicama, povezujući poruke zasnovane na identitetu s političkim porukama usmjerenim na entitete.[59] Političke stranke obavezne su u aktivnostima kampanje ravnopravno promovirati kandidate oba spola. Na 26 skupova koje su posmatrali dugoročni posmatrači Izborne posmatračke misije ODIHR-a, kandidatkinje su činile samo 27 posto govornika.

Tokom zvaničnog perioda kampanje zakon zabranjuje zloupotrebu javnih resursa u svrhu kampanje, uključujući korištenje javnih službenika i događaja finansiranih javnim sredstvima, kao i jednokratne isplate koje nisu predviđene redovnim budžetima. Izborna posmatračka misija ODIHR-a zabilježila je da su entitetske, kantonalne i općinske vlasti nakon raspisivanja izbora izvršile rebalans prvobitnih budžeta ili izdvojile ranije odobrena budžetska sredstva za povećanje plaća i penzija te dodjelu socijalnih naknada tokom kampanje.[60] Pojedini sagovornici Misije naveli su da je vršen pritisak na zaposlene u javnom i privatnom sektoru kako bi se utjecalo na njihov izbor prilikom glasanja.

Zastupljenost interneta u BiH je visoka, a većina korisnika pristupa vijestima i društvenim mrežama.[61] Većina učesnika izbora do sada je vodila kampanju na društvenim mrežama, uključujući plaćeno oglašavanje. Facebook je najzastupljenija platforma, zatim Instagram, dok se TikTok sve više koristi. Izborni zakon proširuje pravila kampanje i na aktivnosti na društvenim mrežama, uključujući zabranu preuranjene kampanje, „govora mržnje“ i širenja dezinformacija. Međutim, ne postoji sveobuhvatan državni okvir za zaštitu integriteta informacija u digitalnom okruženju, uključujući period održavanja izbora.

Iako nijedna institucija nije posebno zadužena za praćenje internetske kampanje, CIK je nadležan za provođenje pravila kampanje i izrekao je sankcije učesnicima izbora zbog određenih prekršaja, uključujući „govor mržnje“ i preuranjenu kampanju na društvenim mrežama. Iako se uvjeti korištenja velikih tehnoloških kompanija primjenjuju i u BiH, uključujući pravila o političkom sadržaju, nijedna državna institucija nije zadužena za komunikaciju s platformama, uključujući

---

58 Naprimjer, u govoru predsjedničkog kandidata SDA na otvaranju kampanje, objavljenom na Facebook stranici stranke, navedeno je da su „stranci eksperimentisali i ponižavali Bosnu i Bošnjake“. Predsjednik Ujedinjene Srpske (US) i kandidat objavio je na Facebooku: „srbofobi su se zaista razularili… ako se ne povuku i usude se da nas napadnu, neće imati vremena ni da se predaju jer će dobiti metak u glavu“. U intervjuu, nezavisni kandidat Zdenko Lučić napao je svoje protivnike na etničkoj osnovi. Ministar odbrane BiH je u svojoj objavi na Facebooku pozvao međunarodnu zajednicu da „povuče svoj potpis sa stvaranja ovog genocidnog entiteta“.

59 SDA i NiP naglašavali su jačanje državnosti BiH. SDP i NS isticali su funkcionalnu državu i socijalnu zaštitu. HDZ BiH i Hrvatska petorka naglašavali su unapređenje političke zastupljenosti Hrvata. SNSD se fokusirao na zaštitu Republike Srpske, dok su opozicione stranke, SDS i koalicija predvođena PSS-om, naglašavale patriotizam i političke promjene. Stranke su se također razlikovale u pristupima socijalnoj politici, borbi protiv korupcije, dobrom upravljanju, ekonomskom razvoju i investicijama, dok su evropske i NATO integracije bile zastupljene prvenstveno u kampanjama stranaka iz FBiH.

60 Naprimjer, 17. juna Narodna skupština Republike Srpske usvojila je rebalans budžeta u iznosu od 1,116 milijardi KM radi povećanja plata za 56.000 zaposlenih u javnom sektoru za 5 posto, isplate jednokratne pomoći od 80 do 120 KM svim penzionerima te mjesečne subvencije za brigu o djeci u iznosu od 200 KM. Dana 7. augusta Kanton 10, 28. jula Srednjobosanski kanton, a 25. augusta Zeničko-dobojski kanton povećali su svoje budžete za 25,598 miliona KM, 20,84 miliona KM, odnosno 163,2 miliona KM, kako bi finansirali povećanje plata zaposlenih u javnom sektoru. Dana 20. jula Grad Banja Luka izdvojio je ukupno 189.800 KM, odnosno po 100 KM za svako dijete koje polazi u prvi razred. CIK je ukupno zaprimio 16 prigovora u vezi sa zloupotrebom javnih resursa, o kojima do sada nije donesena nijedna odluka.

61 Pogledajte Upotreba informaciono-komunikacijskih tehnologija u Bosni i Hercegovini, Agencija za statistiku BiH, 2025; samo 22 posto korisnika interneta koristi alate umjetne inteligencije, dok 59 posto onih koji ih ne koriste nije znalo da ti alati postoje.

zahtjeve za uklanjanje sadržaja.[62] Prema CIK-u, do sada nije ostvarena saradnja s platformama u vezi s ovim izborima. TikTok navodno priprema izborni centar unutar aplikacije, dok će kompanija Meta uspostaviti jedinicu za informiranje birača sedmicu prije dana izbora.[63]

Internetsko informacijsko okruženje je polarizirano, uz trajne političke podjele po etničkim linijama.[64] Najistaknutiji narativ na stranicama političkih stranaka i kandidata do sada se odnosio na izrazito suprotstavljena tumačenja ratne prošlosti, koja su ostvarila približno 15 miliona pregleda.[65] Na internetski diskurs sve više utječu i anonimni alternativni mediji, uključujući internetske stranice i profile na društvenim mrežama, mreže senzacionalističkih sadržaja i sadržaj nastao korištenjem umjetne inteligencije.[66] Izborna posmatračka misija ODIHR-a započela je praćenje internetskih aktivnosti političkih stranaka koje učestvuju na izborima i drugih zvaničnika, s posebnom pažnjom na ton i sadržaj njihovih poruka.[67]

X. FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE

Finansiranje izborne kampanje prvenstveno je uređeno Zakonom o finansiranju političkih stranaka i Izbornim zakonom.[68] Izmjenama iz 2024. godine učesnici izbora obavezani su prijaviti novčane donacije i uplate, kao i troškove internetske kampanje, a povećane su i sankcije za prekoračenje ograničenja troškova.[69]

Političke stranke zastupljene u državnom i entitetskim parlamentima imaju pravo na finansiranje iz odgovarajućih državnih i entitetskih budžeta, a ta sredstva mogu se koristiti i za izbornu

---

62 Meta zabranjuje „netačne navode o datumima, lokacijama, vremenu i uslovima za glasanje“. YouTube zabranjuje sadržaj koji „podstiče druge da ometaju demokratske procese, uključujući sprečavanje ili prekidanje postupka glasanja, kao i obmanjivanje birača i druge taktike kojima se birači odvraćaju ili sprečavaju da glasaju“. TikTok zabranjuje „sadržaj koji bi mogao obmanuti birače ili prouzrokovati štetu u stvarnom svijetu, uključujući dezinformacije koje bi mogle spriječiti ljude da glasaju, ometati izbore ili podsticati nezakonito ometanje izbornih rezultata“.

63 Google nije pružio informacije o bilo kakvim mjerama za zaštitu integriteta informacija niti o mjerama koje se odnose na edukaciju birača. META će putem banera na korisničkim početnim stranicama preusmjeravati korisnike na web-stranicu CIK-a.

64 Najgledanije objave na zvaničnim stranicama političkih subjekata zabilježile su ukupno 6,7 miliona pregleda u periodu od 4. do 6. septembra, pri čemu je najveći broj pregleda ostvaren na porukama SDA o ugroženom položaju Bošnjaka, koje su zabilježile ukupno 1,4 miliona pregleda, te na pozivima SNSD-a na odbranu i očuvanje Republike Srpske, koji su zabilježili 1,3 miliona pregleda.

65 Narativi su identificirani korištenjem BERTopic modeliranja, zasnovanog na višejezičnim vektorskim reprezentacijama rečenica i grupisanju praćenih objava. Polarizirajući ratni narativ na političkim stranicama obuhvatio je 31 objavu, a najveći broj od 1,1 milion pregleda zabilježen je 27. augusta.

66 ODIHR-ova izborna posmatračka misija pratila je 400 koordiniranih clickbait stranica na Facebooku, od kojih je analizirano 78.653 objave pomoću sistema zasnovanog na Pythonu, uz korištenje semantičkog grupisanja i lingvističke analize. Približno 40 posto narativa imalo je karakteristike u skladu s tzv. „AI slop“ sadržajem (velika količina repetitivnog sadržaja niske kvalitete generisanog pomoću umjetne inteligencije). Manje od 7 posto praćenog sadržaja bilo je političke prirode. Pogledajte također izvještaj Vijeća za štampu i online medije u BiH, u kojem je identificirano 488 registrovanih internetskih medijskih portala, od kojih 40 posto pruža potpune informacije o vlasništvu, 43 posto nepotpune informacije, a 17 posto ne pruža nikakve informacije o vlasništvu.

67 Do danas je ODIHR-ova izborna posmatračka misija pratila 58 kandidata, 33 političke stranke, 24 influensera, 20 nezvaničnih stranica koje podržavaju političke stranke i 61 anonimnu medijsku stranicu na Facebooku s najmanje 10.000 pratilaca. Svi nalozi odabrani su na osnovu reprezentativnog uzorka sva tri konstitutivna naroda.

68 Primjenjuju se i zakoni o političkim strankama Republike Srpske i Brčko distrikta, kao i relevantni propisi CIK-a.

69 Između 3.000 i 30.000 KM (približno od 1.534 do 15.337 EUR).

kampanju.[70] Zakon omogućava privatno finansiranje kampanja i određuje ograničenja donacija fizičkih i pravnih osoba, dok zabranjuje donacije iz stranih i anonimnih izvora, kao i donacije vjerskih organizacija. Uprkos zabrani, nekoliko sagovornika Izborne posmatračke misije ODIHR-a izrazilo je zabrinutost zbog finansiranja stranaka i izbornih kampanja iz javnih izvora, uključujući nosioce javnih ugovora s institucijama izvršne vlasti. Vođenje kampanje, kao i utrošak sredstava, trećih strana nije regulisan. Troškovi kampanje ograničeni su na 0,30 KM po registriranom biraču za svaku izbornu utrku.[71] CIK je obavijestio Izbornu posmatračku misiju ODIHR-a da su svi učesnici izbora otvorili posebne bankovne račune za prihode i troškove kampanje, kako je propisano zakonom.

CIK je nadležan za nadzor finansiranja kampanje, ima istražne ovlasti i može izricati sankcije, od novčanih kazni do poništavanja ovjere učesnika izbora. Ipak, nekoliko sagovornika Izborne posmatračke misije ODIHR-a izrazilo je zabrinutost u pogledu djelotvornosti nadzora.[72] U skladu sa zakonom, svi učesnici izbora dostavili su početne finansijske izvještaje prilikom registracije, ali oni nisu objavljeni jer ne postoji zakonska obaveza njihovog objavljivanja. Učesnici izbora također moraju dostaviti privremene izvještaje tri dana prije dana izbora, a CIK ih namjerava objaviti po prijemu. Završni finansijski izvještaji moraju se dostaviti u roku od 30 dana od objavljivanja konačnih izbornih rezultata. CIK ih je dužan revidirati i objaviti nakon što učesnicima izbora dostavi revizorske izvještaje, ali nije propisan rok za završetak revizije.[73]

XI. MEDIJI

Iako je medijsko okruženje formalno pluralističko, medijske kuće podijeljene su po etničkim i političkim linijama. Zbog ograničenog tržišta oglašavanja, nepostojanja uspostavljenog sistema mjerenja gledanosti i čitanosti te nedovoljne transparentnosti vlasništva, između ostalog, mediji su i dalje podložni političkim i poslovnim interesima. Time je narušena njihova sposobnost nepristrasnog izvještavanja o političkim i društvenim pitanjima. Od prethodnih općih izbora, nekoliko restriktivnih zakonodavnih inicijativa, zajedno s navodnim porastom broja fizičkih napada, verbalnih prijetnji i tužbi protiv novinara, utjecalo je na pravno i radno okruženje medijskih djelatnika.[74]

Javni radiotelevizijski servis na državnom nivou pruža Radiotelevizija Bosne i Hercegovine (BHRT), dok na entitetskom nivou djeluju Radiotelevizija Federacije Bosne i Hercegovine

---

70 Godine 2025. visoki predstavnik suspendovao je javno finansiranje SNSD-a i Ujedinjene Srpske (US). Kao odgovor na to, Narodna skupština Republike Srpske ukinula je javno finansiranje političkih stranaka iz budžeta Republike Srpske, što je Ustavni sud BiH proglasio neustavnim.

71 Za Narodnu skupštinu Republike Srpske i Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH za članove koji se biraju iz Republike Srpske, ograničenje iznosi 379.523 KM; za Predstavnički dom Parlamenta FBiH 703.046 KM; za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH za članove koji se biraju iz FBiH i za kandidate za Predsjedništvo BiH iz FBiH 643.031 KM; a za člana Predsjedništva BiH koji se bira iz Republike Srpske 379.523,40 KM. Jedan euro iznosi približno 1,95583 KM.

72 Odjel za reviziju CIK-a ima šest zaposlenih; obavijestio je ODIHR-ovu izbornu posmatračku misiju da posjeduje pravilnik o provođenju revizije; koristi biblioteke oglasa kompanija Meta i Google, ali nema metodologiju za praćenje potrošnje na internetu.

73 CIK je obavijestio ODIHR-ovu izbornu posmatračku misiju da trenutno provodi reviziju finansijskih izvještaja za 2023. godinu.

74 U Republici Srpskoj, nakon ponovne kriminalizacije klevete 2023. godine, uslijedila je kratkotrajna primjena zakona o transparentnosti neprofitnih organizacija, uključujući medije, što je doprinijelo stigmatizaciji navodnog „stranog uticaja“ i nakon kratkog perioda primjene tog zakona; Ustavni sud BiH poništio ga je u maju 2025. godine. Za više detalja o nedavnim restriktivnim zakonodavnim inicijativama pogledajte i izvještaj o monitoringu Media Centra. Prema podacima udruženja novinara BH Novinari, trenutno je aktivno 26 tužbi protiv medija i novinara. Njihova baza podataka SafeJournalists Network zabilježila je 172 incidenta povezana s medijima u periodu od 2021. do 2025. godine, uz dodatnih 18 incidenata u 2026. godini. Dana 7. septembra, brojne organizacije civilnog društva pozvale su medije da osiguraju da medijske slobode i sigurnost novinara budu u fokusu izborne kampanje. Do 16. septembra inicijativu je potpisalo 60 potpisnika.

(RTVFBiH) i Radiotelevizija Republike Srpske (RTRS). BHRT i RTRS već duže vrijeme vode pravne sporove u vezi s međusobnim dugovanjima, što je nakon raspisivanja izbora dovelo do privremenog zamrzavanja bankovnih računa oba emitera. Državni telekomunikacijski operater *BH Telecom* i privatni operater *Telemach* 7. septembra prekinuli su emitiranje RTRS-a u FBiH, kao i privatnih televizijskih kanala ATV i BN, dok su uživo prenosili sahranu Ratka Mladića u Beogradu. Emitiranje signala nastavljeno je bez prekida u paketima kablovskih operatera u RS-u.[75]

Elektronsko izvještavanje o izborima uređeno je Izbornim zakonom, koji je dopunjen propisom CIK-a iz 2024. godine.[76] Elektronski i internetski mediji koji izvještavaju o kampanji dužni su poštovati načela uravnoteženosti, ravnopravnog pristupa, pravičnosti i nepristrasnosti, posebno u informativnim i drugim političkim programima. Državni javni emiter mora svakom učesniku izbora na državnom nivou omogućiti najmanje tri minute besplatnog vremena za emitiranje. Entitetski javni emiteri imaju istu obavezu prema učesnicima odgovarajućih izbora na entitetskom nivou. Besplatno vrijeme mora biti osigurano u terminima najveće gledanosti. Učesnici izbora također mogu kupiti najviše 30 minuta plaćenog vremena sedmično u javnim, odnosno 60 minuta u privatnim medijima. Prema stanju od 8. septembra, državni javni televizijski kanal BHT-1 planirao je organizirati niz debata — pet za učesnike izbora za državni parlament i tri za kandidate za Predsjedništvo BiH. FTV sa sjedištem u FBiH počeo je emitirati svojih osam planiranih debata, dok su i drugi emiteri, uključujući RTRS, najavili da namjeravaju emitirati debate.

Regulatorna agencija za komunikacije (RAK) nadležna je za praćenje usklađenosti rada emitera sa zakonskim zahtjevima i izricanje sankcija. Uprkos ranijim preporukama ODIHR-a, RAK ne provodi sistematsko praćenje medija, navodeći nedostatak resursa, te postupa samo po prigovorima. Od raspisivanja izbora RAK je primio 13 prigovora zbog preuranjene kampanje koje mu je proslijedio CIK i jedan prigovor u vezi s kršenjem pravila izvještavanja o kampanji.[77] Prigovori koji se odnose na štampane i internetske medije u nadležnosti su Vijeća za štampu i online medije, samoregulacijskog tijela čije odluke nisu obavezujuće. Vijeće je prije početka kampanje primilo četiri prigovora u vezi s izborima.[78]

Izborna posmatračka misija ODIHR-a započela je 31. augusta kvalitativno i kvantitativno praćenje sedam televizijskih kanala, pet internetskih medija i dvoje dnevnih novina.[79]

---

75 Pogledajte saopćenje predstavnika OSCE-a za slobodu medija (RFoM) i Misije OSCE-a u kojem su izrazili zabrinutost zbog direktnog prijenosa komemoracije na kojoj su govornici više puta veličali Ratka Mladića. Pogledajte također saopćenje RTRS-a u kojem je izražena zabrinutost zbog prekida signala javnog emitera koji ispunjava svoju informativnu ulogu. Dana 8. septembra, Udruženje žrtava i svjedoka genocida i „Pokret majki enklava Srebrenica i Žepa“ podnijeli su formalne prigovore Regulatornoj agenciji za komunikacije (RAK) i Tužilaštvu BiH protiv RTRS-a zbog njegovog izvještavanja o smrti, komemoraciji i sahrani Ratka Mladića. U prigovoru se navodi da je RTRS sistematski izostavljao činjenicu o njegovoj pravosnažnoj osudi za genocid, koristio afirmativnu terminologiju kada je govorio o njemu te emitovao izjave kojima se relativizira genocid u Srebrenici bez uredničkog ograđivanja.

76 Izmjenama Izbornog zakona iz 2024. godine, između ostalog, proširene su obaveze transparentnosti u pogledu objavljivanja podataka o vlasništvu i na online medije, te je emiterima dato pravo da odbiju emitovanje oglasa koji su diskriminatorni po širokom spektru osnova ili koji podstiču mržnju.

77 RAK je vratio svih 13 prigovora koji su se odnosili na preuranjenu izbornu kampanju, navodeći nedostatak pravnog osnova i činjenicu da su ti slučajevi u nadležnosti CIK-a.

78 Mandat Vijeća prvenstveno je usmjeren na rješavanje sporova putem medijacije između podnosioca prigovora i medija. Vijeće donosi formalne odluke samo u slučaju da se ne postigne sporazum.

79 ODIHR-ova izborna posmatračka misija prati tri javna televizijska kanala, *BHT-1* (državni), *FTV* (Federacija) i *RTRS* (Republika Srpska), te tri privatna kanala (*BN*, *Hayat* i *N1*). ODIHR-ova izborna posmatračka misija također prati internetske portale *Avaz.ba, Klix.ba, Nezavisne.com, Oslobodjenje.ba* i *Radiosarajevo.ba*, kao i dnevne novine *Glas Srpski* i *Večernji List*. Televizijski kanali prate se tokom programa u udarnom terminu (18:00–24:00). Kod online medija i novina prate se njihove dnevne rubrike posvećene političkim i izbornim temama.

XII. RJEŠAVANJE IZBORNIH SPOROVA

CIK razmatra prigovore koji se odnose na određene povrede pravila kampanje, uključujući „govor mržnje“ i zloupotrebu administrativnih resursa, kršenje medijskih pravila koje počine politički subjekti, kao i žalbe na odluke općinskih i gradskih izbornih komisija. Općinske i gradske izborne komisije rješavaju prigovore koji se odnose na registraciju birača i druga pitanja u vezi s kampanjom. Pravo na podnošenje prigovora imaju samo birači i učesnici izbora čija su prava povrijeđena. Međutim, CIK može pokrenuti postupak *po službenoj dužnosti*, uključujući i na osnovu informacija koje dobije od građanskih posmatrača.

U skladu s ranijom preporukom ODIHR-a, izmjenama iz 2024. godine rok za podnošenje prigovora izbornim komisijama produžen je sa 48 na 72 sata. O žalbama na odluke CIK-a odlučuje Apelaciono odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine, ali nisu sve odluke podložne sudskom preispitivanju.[80] Nekoliko sagovornika Izborne posmatračke misije ODIHR-a izrazilo je nizak stepen povjerenja u pravosuđe. Također su naveli da CIK zbog velikog broja zaprimljenih obavijesti često ne može pravovremeno postupati.

CIK objavljuje osnovne informacije o zaprimljenim prigovorima i izrečenim sankcijama, ali ne objavljuje cjelovite odluke. Od raspisivanja izbora CIK je primio 534 prigovora i obavijesti, uključujući 438 prigovora koji se odnose na preuranjenu kampanju. CIK je razmotrio 385 predmeta i izrekao novčane kazne u ukupnom iznosu od 438.000 KM,[81] uključujući kazne zbog neplaćenih objava na profilima na društvenim mrežama.[82] CIK je također kaznio tri stranke zbog dezinformacija u objavama kojima su kritikovane CIK i upotreba izbornih informacionih i komunikacionih tehnologija. CIK je većinu prigovora razmatrao na javnim sjednicama. Sudu BiH podneseno je ukupno 88 žalbi, a Sud je do sada potvrdio gotovo sve odluke CIK-a koje se odnose na preuranjenu kampanju i dezinformacije. Uprkos ranijim preporukama ODIHR-a, sjednice Suda nisu otvorene za javnost, a većina njegovih odluka nije javno dostupna.

XIII. POSMATRANJE IZBORA

Zakonodavstvo omogućava posmatranje izbora domaćim i međunarodnim organizacijama, kao i posmatračima koje imenuju učesnici izbora, kako u zemlji tako i u inostranstvu. Međunarodne i domaće posmatrače akreditira CIK, dok učesnici izbora mogu zatražiti akreditaciju od CIK-a za posmatranje njegovog rada ili od odgovarajućih općinskih i gradskih izbornih komisija za područja na kojima namjeravaju posmatrati izbore.

Pojedine organizacije civilnog društva, uključujući Koaliciju za slobodne i poštene izbore Pod lupom i Transparency International BiH, započele su aktivnosti dugoročnog posmatranja, objavile predizborne izvještaje o svojim nalazima te CIK-u podnijele više inicijativa u kojima su zatražile istrage nepravilnosti u kampanji. Koalicija Pod lupom planira na dan izbora angažirati približno 1.000 posmatrača i provesti paralelno prebrojavanje glasova zasnovano na reprezentativnom uzorku.

---

80 Izmjenama iz 2024. godine iz sudskog preispitivanja isključene su nominacije ili odluke općinskih izbornih komisija o imenovanju predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora.

81 Uključujući 19 (od 29 zaprimljenih) u vezi sa zloupotrebom administrativnih resursa, 9 (od 13) u vezi s imenovanjem predsjednika i zamjenika predsjednika biračkih odbora te 11 (od 14) zbog zlouporebe djece u kampanji. Izmjenama iz 2024. godine propisane su sankcije za „preuranjenu izbornu kampanju“ u rasponu od 3.000 do 30.000 KM.

82 CIK nema jasnu metodologiju za razlikovanje lažnih informacija od legitimne kritike izbornog procesa. CIK se pozvao na studiju izvodljivosti kao osnovu za ocjenu kritika pouzdanosti IKT-a kao dezinformacija, bez obrazloženja zašto su predmetne izjave bile netačne ili su izlazile iz okvira legitimne kritike. Sudsko preispitivanje nije se bavilo ovim pitanjem niti je pružilo jasnije kriterije za razlikovanje dezinformacija od legitimne kritike.

XIV. ODIHR EOM AKTIVNOSTI

Izborna posmatračka misija ODIHR-a započela je s radom u Sarajevu 20. augusta. Misija je uspostavila redovne kontakte s CIK-om, Ministarstvom vanjskih poslova i drugim visokim državnim zvaničnicima, kandidatima i drugim predstavnicima političkih stranaka i pokreta, medijima, civilnim društvom te članovima diplomatske i međunarodne zajednice.

Parlamentarna skupština OSCE-a (PS OSCE), Parlamentarna skupština Vijeća Evrope (PACE), Evropski parlament i Parlamentarna skupština NATO-a najavili su da namjeravaju poslati posmatračke delegacije i zajedno s Izbornom posmatračkom misijom ODIHR-a formirati Međunarodnu misiju za posmatranje izbora (IEOM) za dan izbora.

Engleska verzija ovog izvještaja je jedini oficijelni dokument.
Neoficijelni prijevodi su dostupni na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku.